

Latvijas lingvistikas olimpiāde 2016

Pirmā kārtā, 9. janvārī

Atcerieties!

Nepārrakstiet uzdevumu nolikumus! Lai ietaupītu Jūsu laiku, uzdevumos, kur ir jāpaskaidro Jūsu risinājums, neaprakstiet soli pa solim risinājuma gaitu! Tā vietā izklāstiet Jūsu novērojumus!

Sliktāk: "Izpētot teikumus 17. un 23. var pamanīt, ka abos izmanto priedēkli X-..."

Labāk: "Valodā N ar priedēkli X- apzīmē daudzskaitli."

Pievērsiet uzmanību detaļām! Tām mēdz būt svarīga loma. Lai veicas!

1. uzdevums (10 punkti). Četros no pieciem dotajiem teikumiem ir pa vienam vārdu savienojumam ar noteiktu īpatnību.

1. Viņš vēlas iegādāties trusi kā mājdzīvnieku, kaut gan ir gatavs izskatīt arī citas alternatīvas.
2. Viņš nesteidzīgi soļo pa kalnu taku, izbaudot dabas skaistumu.
3. Viņš atrada mežā 7 dažādas dzīvnieku sugas.
4. Viņš aizbrauca strādāt uz Īriju, bet tagad ļoti grib atgriezties atpakaļ Latvijā.
5. Viņš uzgāja augšā pa trepēm, solot, ka drīz atgriezīsoties.

Jautājums. Izrakstiet šos vārdu savienojumus (**6 punkti**) un paskaidrojiet, kas tā ir par īpatnību (**4 punkti**)!

2. uzdevums (10 punkti). Ir doti daži no skaitļa vārdiem 1-9 !kung valodas julhoāņu dialektā jauktā secībā:

a. n!àni

b. n!àni ko n!àni

c. nlè!é

d. tsàqn

e. tsàqn ko n!àni

f. tsàqn ko tsàqn ko n!àni

g. tsàqn ko tsàqn ko tsàqn ko

tsàqn

1. jautājums Pierakstiet dotos skaitļa vārdus ar cipariem! (**5 punkti**)

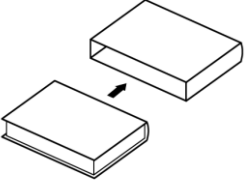
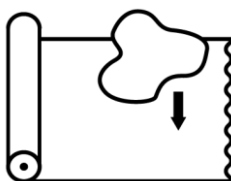

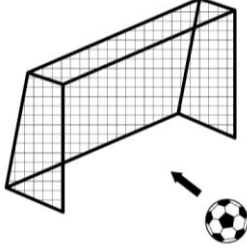

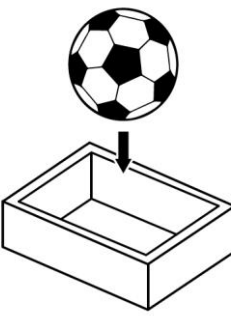
2. jautājums Pierakstiet divus trūkstošos skaitļus !kung valodas julhoāņu dialektā! (**5 punkti**) Ja kādam(-iem) no tiem Jums ir vairāki varianti, norādiet, kurš variants jums šķiet visticamākais un kāpēc!

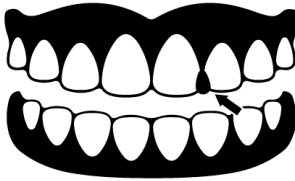
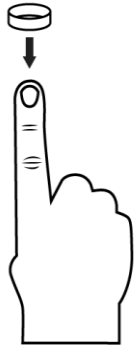
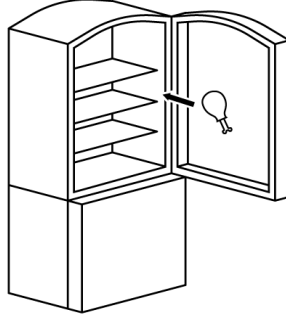
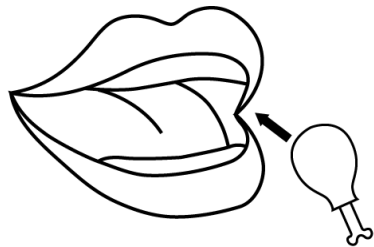
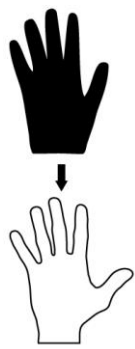
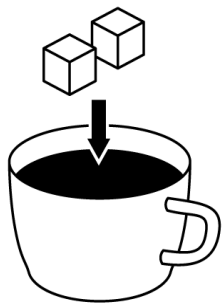
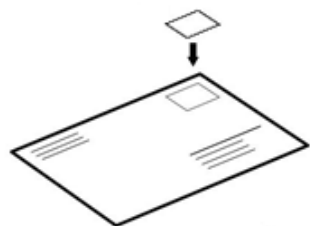

---

¹!kung valoda pieder pie koisanu valodu saimes. Tajā runā ap 16 000 cilvēku Namībijā, Botsvānā un Angolā.

| un ! ir īpaši (klikšķu) !kung valodas līdzskaņi.

3. uzdevums (10 punkti). Korejiešu² darbības vārdus *nehta*, *kkita*, *nohta* un *pwuchita* visus latviešu valodā varētu tulkot kā "likt", tomēr starp viņiem ir noteiktas atšķirības. Zīmējumos ir attēlotas situācijas un pierakstīti darbības vārdi, ar kuru palīdzību šīs situācijas var aprakstīt korejiešu valodā. Latviešu vārdi ir doti tikai, lai paskaidrotu attēlus.

<p>grāmata/mugursoma</p> <p>nehta</p>	<p>grāmata/vāks</p> <p>kkita</p>	<p>grāmata/plaukts</p> <p>nohta</p>
<p>poga/kreklis</p> <p>kkita</p>	<p>mīkla/cepšanas papīrs</p> <p>nohta</p>	<p>galds/galds</p> <p>pwuchita</p>
<p>tase/paplāte</p> <p>nohta</p>	<p>bumba/vārti</p> <p>nehta</p>	<p>plakāts/siena</p> <p>?</p>
<p>klēpjdatōrs/galds</p> <p>?</p>	<p>bumba/kaste</p> <p>nehta</p>	<p>maršmelovs/iesms</p> <p>?</p>

<p>sēkliņa/zobi</p> <p>kkita</p>	<p>gredzens/pirksts</p> <p>kkita</p>	<p>ēdiens/ledusskapis</p> <p>?</p>
<p>ēdiens/mute</p> <p>nehta</p>	<p>cimds/roka</p> <p>?</p>	<p>cukurs/kafija</p> <p>nehta</p>
<p>pastmarka/aploksne</p> <p>pwuchita</p>	<p>pagaidu tetovējums/seja</p> <p>pwuchita</p>	

1. jautājums. Paskaidrojiet atšķirības starp darbības vārdiem! (4 punkti)

2. jautājums. Aizpildiet tukšās vietas! (3 punkti)

3. jautājums. Stāstot par vienu basketbola spēli, viens korejietis izmantoja ne to darbības vārdu, kuru varētu gaidīt, balstoties uz šī uzdevuma datiem. Kuru darbības vārdu izmantoja korejietis (1 punkts) un kuru jūs gaidītu (1 punkti)? Kas notika spēlē (1 punkti)?

²Korejietis valoda ir izolēta valoda (t.i. valoda, kurai nav tuvu radnieku). Tajā runā ap 80 miljoniem cilvēku pārsvarā Dienvid- un Ziemeļkorejā.

Maršmelovs ir salduma veids.

4. uzdevums (25 punkti). Doti teikumi somu⁴ valodā un to latviskie tulkojumi:

1. Kauniin naisen hameet ovat keltaisia.

Skaistas meitenes priekšauti ir dzeltenī.

2. Nämä ovat ohuita koiria.

Tie ir tievi suņi.

3. Tumman metsän ruskeat puut ovat suuria.

Tumša meža brūni koki ir lieli.

4. Suuret pääät ovat kauniita.

Lielas galvas ir skaistas.

5. Tummat hiukset ovat täällä.

Tumši mati ir šeit.

6. Nämä ovat kiinnostavia mieleenpainuvia junia.

Tie ir interesanti atmiņā paliekoši vilcieni.

7. Ohuet koirat ovat ruskeita.

Tievi suņi ir brūni.

8. Mieleenpainuvat luolat ovat täällä.

Atmiņā paliekošas alas ir šeit.

1. jautājums. Pārtulkojiet uz latviešu valodu (**1 punkts**):

9. Metsät ovat täällä.

10. Keltaiset junat ovat suuria.

2. jautājums. Pārtulkojiet uz somu valodu (**1 punkts**):

11. Tie ir tumši koki.

***

Doti vēl daži teikumi somu valodā:

12. Nämä ovat ruskeat silmät.

Tās ir brūnas acis.

13. Nuoren tupakoitsijan hampaat ovat keltaiset.

Jauna smēķētāja zobi ir dzeltenī.

14. Mustat sukset ovat mieleenpainuvat.

Melnas slēpes ir atmiņā paliekošas.

15. Nämä ovat vakaan käden sormet.

Tie ir stipras rokas pirksti.

16. Nämä ovat ohuen lapsen hampaan juuret.

Tās ir tieva bērna zoba saknes.

3. jautājums. Pārtulkojiet uz latviešu valodu (**1 punkts**):

17. **Puun juuret ovat vakaat.**

18. **Tupakoitsijat ovat ohuita.**

4. jautājums. Pārtulkojiet uz somu valodu (**7 punkti**):

19. Tās ir melnas alas.

20. Meitenes ir jaunas.

21. Tie ir skaisti melni mati.

22. Rokas ir lielas.

23. Tie ir bērna priekšauti.

24. Lieli koki ir stipri.

25. Tie ir skaisti bērni.

26. Suņa zobi ir stipri.

5. jautājums. Paskaidrojiet Jūsu risinājumu! (**12 punkti**).

***

Viens students atrisināja šo uzdevumu un intereses pēc sāka lasīt grāmatas somu valodā. Vienā no tām viņš pamanīja teikumu "**Nämä ovat ruskeita suksia.**".

"Bet tā taču ir kļūda!" padomāja students. "Jābūt "**Nämä ovat ruskeat sukset.**"!"

Īstenībā, tā nebija kļūda - teikums "**Nämä ovat ruskeita suksia.**" arī ir iespējams somu valodā, taču tas ir gramatiski pareizs ne jebkurā kontekstā.

6. jautājums. Pārtulkojiet teikumu (**1 punkts**) un pamēģiniet izdomāt situāciju, kurā šis teikums būtu gramatiski pareizs (**2 punkti**)!

---

⁴Somu valoda pieder pie urāliešu valodu saimes somugru grupas. Tajā runā ap 6 miljoniem cilvēku lielākoties Somijā.

---

5. uzdevums (10 punkti). . . Uzdevums šobrīd nav pieejams.

Uzdevumu komplekta sastādītāji Aleksejs Peguševs, Artūrs Semeņuks un Estere Šeinkmane pateicas Annai Brikmanei, Jeļenai Dedovai, Dmitrijam Dorožko, Oskaram Herliņam, Šonitai Koroļovai, Oļegam Kurovam, Vladimiram Ļitvinskim, Darjai Orlovai, Ilonai Prikulei, Jurijam Rafaļskim, Ojāram Vilmāram Ratniekam, Aleksandram Sorokinam, Andrim Kārlim Straupeniekam-Brancim un Simonai Striževskai par uzdevumu testēšanu, Ksenijai Šagālai (Krievija/Somija) un Junisai Limai (ASV/Koreja) par konsultācijām uzdevumu sastādīšanā, Ņikitam Suharičevam par ilustrācijām 3. uzdevumam, kā arī 5. uzdevuma autoram Jakovam Testeļecam (Krievija).